

DATUM
2021-08-25
ERT DATUM
2021-03-29

DIARIENR
2021/70-4
ER BETECKNING
S2021/01972

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)

Statskontoret delar utredningens bedömning att insatser behöver göras både när det gäller vårdgivarnas förutsättningar att erbjuda god tandvård och när det gäller att skapa jämlika förutsättningar för människor att kunna få tandvård. Vi bedömer vidare att utredningens definition av ett jämlikt tandvårdssystem utifrån sex kriterier är rimlig.

Statskontoret bedömer vidare att utredningens analys och förslag på ett övergripande plan är rimliga för att skapa en mer jämlik tandvård där behovet får styra. Vi tar dock inte ställning till enskilda förslag.

Statskontoret delar utredningens bedömning att förslagen på befolkningsnivå kommer att ha positiva konsekvenser för patienterna. Dels eftersom det blir billigare för grupper med höga kostnader, dels för att förslagen väntas kunna leda till att systemet blir mer lättförståeligt och att risken för att patienter hamnar mellan stolarna minskar.

Såvitt Statskontoret kan bedöma är beräkningarna i utredningen väl underbyggda och rimliga. En svaghet är dock att beräkningarna inte tar hänsyn till dynamiska effekter. Vi har förståelse för att dynamiska effekter alltid är svåra att kartlägga, samtidigt utgör det en brist i utredningen att kostnaderna kan utveckla sig på ett sätt man inte räknat med. Till exempel utgör överkonsumtion av tandvård en risk framöver.

Viktigt att det är tydligt hur samverkan ska gå till

Myndigheternas kostnader och belastning kommer att öka. Utredningen menar att fördelningen av utvecklingskostnader och driftskostnader mellan myndigheterna är svår att i detalj beräkna i dagsläget och bör avgöras av regeringen inför beslut om uppdrag till myndigheterna. En uppskattning över kostnaderna finns dock med och så långt Statskontoret kan bedöma är uträkningarna rimliga.

Statskontoret konstaterar att ett flertal myndigheter kommer att få nya omfattande uppgifter som kräver resurser. Flera myndigheter kommer också få i uppdrag att samverka med varandra samt med Privattandläkarna och SKR. Statskontoret delar utredningens bedömning att det är viktigt att myndigheternas roller och uppgifter är tydligt beskrivna och avgränsade samt att ett uttryckligt krav på samverkan följer med uppdraget. Detta är särskilt viktigt när så många aktörer omfattas av ett uppdrag. Här vill vi också betona att det är viktigt att det är tydligt hur samverkan ska gå till. Statskontoret har tidigare identifierat flera förhållanden som underlättar samverkan, till exempel att samverkan är formaliserad och att det är tydligt vad den ska åstadkomma.¹

Rimligt att inte föreslå modeller för ett statligt högkostnadsskydd

Statskontoret konstaterar att utredningen bedömer att det inte är möjligt att föreslå ett nytt eller justerat högkostnadsskydd som i sin utformning svarar mot direktivet att stärka patienternas skydd mot höga tandvårdskostnader, utan att kostnaderna för tandvårdsförmåner ökar. Statskontoret tar dock inte ställning till om utredningens bedömning är rimlig.

Statskontoret delar utredningens bedömning att det inte är i enlighet med kommittéförordningens finansieringskrav att föreslå att tandvårdsreformer ska finansieras genom besparingar på andra utgiftsområden i statens budget. Den typen av avvägningar är en politisk fråga. Det är därför rimligt att utredningen endast presenterat bedömningar och inte förslag på modeller för ett nytt eller justerat högkostnadsskydd.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Biträdande utredningschef Hanna André, utredare Maria Karanta och utredare Karl Holzwart Kristiansson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Karl Holzwart Kristiansson

¹ Se till exempel Statskontoret 2016:13, *Utvärdering av en samlad styrning med kunskap för hälso- och sjukvård och socialtjänst, delrapport*.